

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ**

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ 2026

Μάθημα: ΛΑΤΙΝΙΚΑ (5)

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Δευτέρα, 22 Ιουνίου 2026

08:00-10:30

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΞΙ (6) ΣΕΛΙΔΕΣ
--

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. Να απαντήσετε σε ΟΛΑ τα ζητούμενα του εξεταστικού δοκιμίου.
3. Να γράψετε ΟΛΕΣ τις απαντήσεις στο τετράδιο απαντήσεων.
4. Να γράψετε μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης.
5. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

(Μονάδες 35)

Να μεταφράσετε μόνο τις έντονα μαυρισμένες προτάσεις των πιο κάτω κειμένων στα Ελληνικά.

I. Aesopi nostri servus Roma fugit. Is Athenis paucos menses pro libero fuit, inde in Asiam abiit. Postea Plato quidam, cum eum fugitivum esse cognovisset, hominem comprehendit et in custodiam Ephesi tradidit. Tu hominem investiga summaque diligentia vel Romam mitte vel Epheso rediens tecum deduc. Noli spectare quanti homo sit. Parvi enim preti est, qui tam nihili est. Sed, propter servi scelus et audaciam, tanto dolore Aesopus est adfectus, ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi.

(Λατινικά Λυκείου, XXVIII - ελαφρά διασκευή)

II. Iulia, Augusti filia, mature habere coeperat canos, quos legere secrete solebat. **Hac re audita Augustus voluit filiam deterrere quominus id faceret. Eo consilio aliquando intervenit oppressitque ornatrices. Etsi super vestem earum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulavit eos vidisse et aliis sermonibus tempus extraxit, donec induxit mentionem aetatis. Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva.** Cum illa respondisset «ego, pater, cana esse malo», mendacium illi pater obiecit: «Quid ergo non times ne istae te calvam faciant?»

(Λατινικά Λυκείου, XLVII - ελαφρά διασκευή)

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

(Μονάδες 65)

1. Δίνονται: (α) δύο λέξεις της Ελληνικής και (β) δύο τριάδες λέξεων από την Αγγλική, τη Γαλλική και την Ιταλική.

Να γράψετε ένα ρήμα ή ένα ουσιαστικό ή ένα επίθετο της Λατινικής με το οποίο συνδέεται ετυμολογικά (α) η κάθε λέξη της Ελληνικής και (β) η κάθε τριάδα λέξεων από τις ξένες γλώσσες (ρήμα, στο α΄ πρόσωπο ενικού οριστικής ενεστώτα στην ενεργητική φωνή / ουσιαστικό, στην ονομαστική ενικού / επίθετο, στην ονομαστική ενικού του αρσενικού).

α) φορά, οίνος

(Μονάδες 2)

β)

ΑΓΓΛΙΚΗ	ΓΑΛΛΙΚΗ	ΙΤΑΛΙΚΗ
vulnerable	vulnérable	vulnerabile
science	science	scienza

(Μονάδες 2)

2. Να υποδείξετε πού τονίζονται οι πιο κάτω λέξεις. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με βάση τους κανόνες τονισμού.

gerantur, miseria

(Μονάδες 2)

3. Από τα κείμενα που δόθηκαν στο Μέρος Α΄:

α) Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α΄ με τις πτώσεις της στήλης Β΄. Στη στήλη Β΄ περισσεύουν τρεις (3) επιλογές.

Α΄	Β΄
α. diligentia	1. ονομαστική ενικού
β. ei	2. δοτική ενικού
γ. ornatrices	3. αιτιατική ενικού
δ. vestem	4. αφαιρετική ενικού
	5. ονομαστική πληθυντικού
	6. δοτική πληθυντικού
	7. αιτιατική πληθυντικού

(Μονάδες 2)

β) Να μεταφέρετε τους πιο κάτω τύπους στον αντίθετο αριθμό.

menses, rediens, scelus, id, sermonibus, annos, mendacium, istae

(Μονάδες 4)

γ) Να γράψετε τους μονολεκτικούς τύπους των άλλων βαθμών των πιο κάτω επιθέτων ή επιρρημάτων, διευκρινίζοντας ποιον βαθμό γράφετε. Σε περίπτωση επιθέτου να διατηρήσετε αμετάβλητα την πτώση, τον αριθμό και το γένος.

Parvi, mature

(Μονάδες 2)

4. Να γράψετε τους πιο κάτω ρηματικούς τύπους, σύμφωνα με την οδηγία που ακολουθεί. Όπου χρειάζεται, να λάβετε υπόψη το υποκείμενό τους στα κείμενα (Μέρος Α').

α. **cognovisset:**

- i. ονομαστική ενικού ουδετέρου γένους της μετοχής παρακειμένου
- ii. γ' πρόσωπο ενικού προστακτικής μέλλοντα στην ενεργητική φωνή

β. **investiga:**

- i. α' πρόσωπο πληθυντικού οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα στην ενεργητική φωνή
- ii. γ' πρόσωπο ενικού υποτακτικής ενεστώτα στην ενεργητική φωνή

γ. **adfectus est:**

- i. β' πρόσωπο ενικού οριστικής ενεστώτα στην παθητική φωνή
- ii. γενική του γερουνδίου

δ. **voluit:**

- i. β' πρόσωπο πληθυντικού οριστικής ενεστώτα
- ii. α' πρόσωπο ενικού υποτακτικής παρατατικού

ε. **intervenit:**

- i. β' πρόσωπο ενικού οριστικής παρατατικού
- ii. γ' πρόσωπο πληθυντικού υποτακτικής υπερσυντελικού

στ. **extraxit:**

- i. απαρέμφατο ενεστώτα στην παθητική φωνή
- ii. γ' πρόσωπο πληθυντικού οριστικής υπερσυντελικού στην παθητική φωνή

ζ. **respondisset:**

- i. απαρέμφατο μέλλοντα στην ενεργητική φωνή
- ii. α' πρόσωπο πληθυντικού υποτακτικής παρακειμένου στην ενεργητική φωνή

(Μονάδες 7)

5. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τους πιο κάτω τύπους, οι οποίοι είναι υπογραμμισμένοι στα κείμενα (Μέρος Α').

Ephesi, fugitivi, secrete, audita, vidisse, post annos, calva, illi

(Μονάδες 4)

6. Από το κείμενο II (Μέρος Α'), να αναγνωρίσετε την παρακάτω δευτερεύουσα πρόταση (είδος, εισαγωγή, εκφορά, αιτιολόγηση εκφοράς, συντακτικός ρόλος).

...ne istae te calvam faciant

(Μονάδες 3)

7. α) Να εντοπίσετε και να διορθώσετε το συντακτικό σφάλμα σε κάθε πρόταση που ακολουθεί. Στο τετράδιο απαντήσεων να γράψετε μόνο το σφάλμα και τη διόρθωσή του.

- i. Scriptores tradunt reginam longius vixisse quam rex.
- ii. Consuli in Italia remanendus est.

(Μονάδες 2)

β) Στην παρακάτω περίοδο λόγου:

- i) να επιλέξετε από την παρένθεση τον ορθό τύπο για κάθε περίπτωση
- ii) να αιτιολογήσετε την επιλογή σας για κάθε τύπο

Pax _____ (ab imperatoribus / imperatoribus / imperatores) obsignata est et milites discedere constituerunt ad _____ (complectendum / complectendi / complectendos) socios.

(Μονάδες 4)

8. α) Στην παρακάτω περίοδο λόγου, να αποδώσετε τον προσδιορισμό του σκοπού:

- i) με σουπίνιο
- ii) με δευτερεύουσα πρόταση

Mater domum cucurrit ad cenandum.

(Μονάδες 2)

β) Να αναλύσετε την υπογραμμισμένη χρονική μετοχή στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση, κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές.

Miles, urbem ingressus, monumenta deorum vidit.

(Μονάδες 2)

γ) Να μετατρέψετε τον πιο κάτω υποθετικό λόγο, ώστε να δηλώνει το απραγματοποίητο στο παρελθόν.

Si vincemus, multos captivos capiemus.

(Μονάδες 2)

9. α) Με αφορμή το κείμενο II (Μέρος Α'), να αναφέρετε την απόφαση που πήρε ο Αύγουστος για την Ιουλία στα τελευταία χρόνια της ζωής της και τους λόγους που τον ώθησαν στην απόφαση αυτή.

(Μονάδες 3)

β) Με βάση το κείμενο I (Μέρος Α'), να αναφέρετε πώς αισθανόταν ο Αίσωπος λόγω της συμπεριφοράς του δούλου και τι θα τον ευχαριστούσε περισσότερο.

(Μονάδες 2)

10. Να μεταφράσετε το κείμενο που ακολουθεί στα Ελληνικά.

Στο πιο κάτω απόσπασμα, ο Κορνήλιος Νέπως αναφέρεται στα χαρίσματα του στρατηγού Μιλτιάδη.

Omnes autem dicuntur tyranni, qui diu potestatem et imperium habent in ea civitate, quae libertate usa est. Sed in forti Miltiade tanta virtus semper erat, ut nemo tam humilis esset, qui non ei appropinquaret. Dei illi viro magnam auctoritatem et nobile nomen apud omnes populos praebuerunt.

Cornelius Nepos, *Miltiades*, 8.3-4 (διασκευή)

Λεξιλόγιο:

humilis -is -e: ταπεινός

(Μονάδες 10)

11. Να μεταφέρετε το κείμενο που ακολουθεί στα Λατινικά.

Ο Ασκληπιός μπορούσε να γιατρεύει τους ανθρώπους και να ανακαλεί τους νεκρούς. Εξαιτίας αυτού του πράγματος, οι αθάνατοι τον έστειλαν στον κάτω κόσμο. Επειδή, όμως, οι Έλληνες τον αγαπούσαν, τον τίμησαν με ναούς.

Λεξιλόγιο:

Ασκληπιός: Aesculapius -ii

infernus -orum: κάτω κόσμος

(Μονάδες 10)

- ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ -